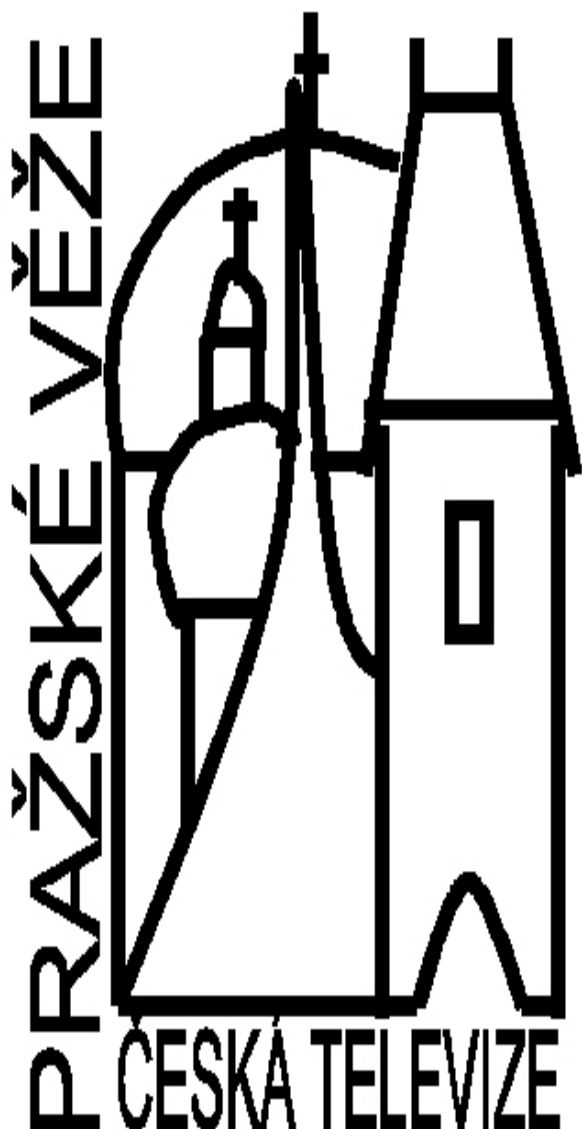

ČESKÁ TELEVIZE

Centrum publicistiky, dokumentaristiky a vzdělávání

Bedřich Ludvík

PRAHA, MĚSTO VĚŽÍ

16 dílný dokumentární cyklus

DÍL 15. ZBYLÉ VĚŽE

Dramaturg: Milan Vacek

© říjen 2001 až únor 2007

OBRAZ 1
DVĚ PLOŠINY – KOSTEL SV. PROKOPA - ŽIŽKOV

Detail nohou Průvodce. Jdou po dlažbě. **Komentář:**
Pak nastoupí do vysokozdvížné plošiny. Začíná seriál, který vás uchopí do
Ta začne stoupat... náruče, pozvedne k nebesům a už nikdy vás nenechá klesnout.

Průvodce na stoupající plošině na kameru:

Průvodce:
Uchopíme vás a pozvedneme k vrcholům sta pražských věží. Vystoupáme za vás tisíce schodů, prolezeme spousty půd, otevřeme stovky vikýřů. Na konci toho všeho vám nabídneme pohledy na Prahu, matku měst, v dědictví nám danou, šírou tu Prahu, Prahu jedinou.

OBRAZ 2
OBRAZOVÁ MONTÁŽ + ÚVODNÍ TITULKY

Naprolínané oblety nejrůznějších
pražských věží.

Úvodní titulky:

Česká televize
Centrum dokumentaristiky,
publicistiky a vzdělávání
uvádí
dokumentární cyklus
PRAHA, MĚSTO VĚŽÍ
Průvodce
VIKTOR PREISS
Námět, scénář, hudba, režie:
BEDŘICH LUDVÍK

(ústřední píseň)

*Nad městem jsou věže
Tyčí se nad námi
My žijem při zemi
Věže jsou s hvězdami*

*Ještě že věže jsou
Že nad námi stojí
Pozvednou k nebesům
Ty z nás kdo se bojí*

*A pak u nohou ti leží
Praha, město věží
Ať prší či sněží
Stoupejme do věží*

*Do věží ke zvonům
K jejich mocným tónům
Do věží vzhůru k lidem
Jímž je věž osudem*

OBRAZ 3

RAMPA PRAŽSKÉHO HRADU

Kamera odjíždí od pohledu na Prahu.
Průvodce se dostává do obrazu a mluví
na kameru:

Průvodce:

Naše schůzky nad Prahou, městem věží, se pomalu chýlí ke konci. Už jsem o pražských věžích řekl takřka všechno. Už jsem v nich objevil nejnemožnější významy a spojení. A přece pokaždé, když stanu na tomto místě a „u nohou mi leží Praha, město věží“, znovu cítím, že všechna ta má slovo, ty mé opisy a metafory neznamenají vůbec nic proti celé téhle nádheře podemnou.

Průvodce se otočí od kamery a zadívá se na město pod sebou. Kamera zabírá celky města.

Komentář:

Jednou z krás pražských věží je jejich různorodost. Nejen co do tvaru, věku, výšky, ale především účelu. V ulicích Prahy stojí vedle sebe v bezprostřední blízkosti věž kostela, banky, vodárny, obchodního domu, divadla, školy nebo hotelu v tomto náhodném seskupení věží je jedna z krás a zajímavostí Prahy.

Průvodce na kameru:

Průvodce:

Ale tento mix nemusí vznikat jen z přirozené blízkosti věží. Můžeme si ho také namíchat uměle. Z věží, které nepatřily k žádnému náměstí, k žádnému účelu. Z věží, které prostě zbyly.

OBRAZ 4
LETECKÉ ZÁBĚRY STAROMĚSTSKÉ MOSTECKÉ VĚŽE

Montáž leteckých záběrů Prahy

(ústřední hudební motiv)

Komentář:

Doposud jsme vystoupili do více jak 70 věží. Zbývají nám poslední dva díly, posledních deset věží. Ale v naší kartotéce je více jak 350 věží! Zbylo tedy 280 nenavštívených věží. Kterých pět z nich mám vybrat?

OBRAZ 5

HOTEL INTERNACIONÁL – CROWNE PLAZA

Průvodce stojí před hotelem Crowne Plaza a mluví na kameru:

Průvodce:

Připadá vám to těžké? Ale ne, je to jednoduché. Začneme věží, která je ze všech nejvíc vidět. Vidíte ji za mnou. Patří k hotelu, který se kdysi jmenoval Družba, Čedok, Internacionál, Holyday Inn a teď se jmenuje Crowne Plaza.

Kamera obhlíží věž, polocelky, detaily.

Komentář:

Tento dům – věž by si zasloužil mnohem víc než jen pár minut času. Jde o nejčistší stavbu ve stylu socialistického realismu neboli soreli na našem území. Hotel vznikl podle projektu architekta Františka Jeřábka v letech 1952 až 1954. Iniciátor stavby, ministr národní obrany Alexej Čepička, zeť prezidenta Gottwalda, který prý doufal, že se otevření hotelu zúčastní i sám J. V. Stalin. Ale nestalo se tak. Jak Stalin, tak Gottwald zemřel dřív, než byl hotel dostavěn.

Průvodce před hotelem na kameru:

Průvodce:

A představte si - dnes je tento monument komunismu kulturní památkou. V letech 1997 prošel rozsáhlou rekonstrukcí při které byla ze špice sejmuta 250 kg těžká železná hvězda a po pěti měsících se vrátila nazpět, ale už v zelené barvě. Tak se za ní půjdeme podívat, ne?

Obrazová montáž cesty Průvodce nahoru na věž

Komentář:

Je až s podivem, jak přesně v sobě tato věž zakonzervovala zpupnost a velikášství komunistického režimu. Lidé jí, podle jejího moskevské

předlohy, říkali Lomonosova universita nebo podle jejího iniciátora, Čepičkův barák a nebo už zcela bez zábran Sen šíleného cukráře. Stavba se dostala i do forbíny Jana Wericha a Miroslava Horníčka.

(zvukova archivní ukázka)

Průvodce vystoupí v zimní zahradě a vyjde na terasu pod věžovou nástavbou

Průvodce:

Původně měla tato stavba stát na nedalekém Dejvickém náměstí. Ale protože by její rudou hvězdu při pohledu z města překrývala věž sv. Víta, byla stavba nakonec postavena tady, v Podbabě.

Průvodce zakloní hlavu a podívá se na věž nad sebou

Ze zdola to není vidět, ale ten kalich nademnou je ze skla. Váží 15 tun, je vysoký 10 metrů a jak se píše v dobovém tisku „chudeničtí skláři provedli stavbu této věžové stavby v nadplánu“. Byla to, halt, doba hrdinů socialistické práce.

Průvodce se rozhlédne kolem

Výhled je odtud vynikající, ale staré Prahy si odtud moc neužijeme. Jen kostel sv. Matěje, čistička odpadních vod a za řekou Trojská zoologická zahrada.

Přesto: když bydlet v Praze, tak jedině v hotelu s věží!

OBRAZ 6

KOSTEL SV. ŠTĚPÁNA

Průvodce stojí před kostelem svatého Štěpána a zvedá hlavu k jeho věži.

Průvodce:

Když jsme zdolávali věže okolo Václavského náměstí, Karlova náměstí a náměstí Míru, tak se na věž kostela svatého Štěpána nedostalo.

Teď to napravíme!

Kostel založil roku 1351 sám císař Karel IV.. Kázal tady kněz Jan Želivský. Pohřben je zde nejvýznamnější sochař českého baroka Matyáš Bernard Braun. Ženili se tady tři nejslavnější čeští skladatelé: Bedřich Smetana, Antonín Dvořák a Josef Suk. Nezapoměl jsem na něco? Jo a ve zvonici za kostelem visí prý nejstarší zvon v Praze.

Průvodce zamíří ke zvonici za kostelem. Vejde do ní a stoupá ke zvonu.

Komentář:

Zvlášť stojící zvonice se stavěli proto, že věž kostela by tak těžký zvon neunesla. Když zvon Štěpán do zvonice zavěšovali, byla ještě dřevěná. Tato nízká kamenná zvonice s vysokou špičatou střechou byla postavena až v roce 1605. To je zvláštnost této stavby: gotická zvonice z doby baroka.

Průvodce u zvonu.

Průvodce:

Tak toto je údajně nejstarší zvon v Praze. Visí na tomto místě už bezmála 600 let. Podle jedněch údajů ulil tento zvon mistr Jiří roku 1409. Podle jiných to bylo až roku 1490. Oba prameny shodně uvádějí, že zvon se jmenuje Štěpán, má průměr 147 cm a hmotnost 2010 kg.

Kamera si prohlíží zvon a zvonovou stolicí

Odjezd od zvonu na Průvodce

Komentář:

Právě tady visel podle pověsti prokletý zvon Lochmar. Ulil jej věrný katolík Lochmayer, který tak dlouho brojil proti husitům, až byl zajat a popraven. Když k jeho popravě zvonil jím ulitý zvon, proklel ho, aby navždy hlásil jen neštěstí. Proto jim bylo zvoněno jen při požárech nebo bouřce.

Průvodce pohlíží z věže kostela sv. Štěpána na Prahu.

Průvodce:

Zvon Lochmar se nedochoval. Později byl několikrát přelit až byl nakonec za I. světové války zrekvírován. Je příjemné pobývat ve společnosti tak starého zvonu, ale za pohledy na stověžatou Prahu musíme vystoupit na věž kostela..

Průvodce ve věži sv. Štěpána na kameru

Komentář:

Člověk objevil zvuk zvonu velmi a velmi dávno. Zvony mu slouží celá tisíciletí pro nejrůznější potřeby: umí v člověku vzbudit radost i hrůzu. Jinak vyzvání svatební zvony, jinak umíráček, jinak se zvoní poledne a jinak se svolává na mši. Jen málokdy si uvědomíme, že zvony ukryté ve věžích kostelů a zvoníc jsou jedněmi z mála předmětů, které nám ve své původní podobě a funkci dochovaly z dávných dob a slouží dodnes.

Průvodce:

Roku 1353 dostal Karel IV. od uherského krále Ludvíka částečku prstu sv. Štěpána a nechal si ji vsadit do prstenu. To už se tento kostel dva roky stavěl. Věž ze které se chvíli podíváme byla dostavěna jako poslední. První zmínka o ní je z roku

1401. Škoda, že nemůžeme vidět jaký
byl odtud tehdy výhled. Ale i dnes je to
krása!

(ústřední píseň)

Nad městem jsou věže

Tyčí se nad námi

My žijem při zemi

Věže jsou s hvězdami

OBRAZ 7 **HOTEL PAŘÍŽ**

Průvodce před hotelem Paříž

Průvodce:

A je tu ještě jeden hotel s věží. Je v samém centru Prahy a v jeho zdech se odehrává část slavného romána Bohumila Hrabala *Obsluhoval jsem anglického krále*. Ano, je to hotel

Průvodce vstupuje do hotelu a prochází Paříž jim do věže.

Záběra se střídají s pohledy na hotel a jeho věž.

Komentář:

Na místě kde dnes stojí hotel Paříž stával za krále Václava IV. královský dvůr. Tady bydleli čeští panovníci až do roku 1483, kdy se odtud Vladislav II. Jagelonský odtěhoval zpět na Pražský hrad.

Hotel Paříž byl postaven v letech 1904 až 1907 ve stylu ranné secese.

Architektem budovy byl Jan Vejrych, Interiery vytvořil Antonín Pfeiffer. Už v době vzniku byl hotel považován za výjimečné dílo a proto je zapsán v Muzeu krásných umění v Paříži. Nás samozřejmě nejvíc zajímá věž, kterou ze zkončeno nároží budovy. Tady je unikát mezi věžemi – věž prezidentského apartmánu Royal Tower Suite.

Průvodce vstupuje do prezidentského apartmá.

Průvodce:

A teď všichni milovníci věží zatajte dech a nedýchejte: jsme v pátém patře hotelu Paříž a vstupujeme do prezidentského apartmá.

Sem se jen tak někdo nepodívá.

Průvodce prochází apartmánem a rozhlíží se. Pak stoupá po schodech do věže

A toto je věž sen. 360 stupňový výhled na Prahu, město věží. Kde jinde bych

Průvodce se kochá pohledy z věže. Pak usedne ke stolku a dá si kávu.

Kamera sleduje tu pohodu a dívá se na pražské věže očima Průvodce.

měl zazpívat „u nohou mi leží, Praha, město věží“?!

A teď si tady chci na chvíli sednout a vychutnávat si tu krásu.

Komentář:

Většina věží, které jsme navštívili tonula ve tmě, pavučinách, prachu a špíně. Samozřejmě, nebyly to hotelové věže, ale věže kostelů a vodáren, nádraží a zvoníc a od těch se to jaksí očekává. A tak jsem opravdu vděčný a rád, že mě autor tohoto seriálu, pan Bedřich Ludvík, umožnil tohle spočinutí. Užívejte si ho se mnou. Luxusnější věž v Praze nenajdete.

(instrumentální motiv ústřední písně)

OBRAZ 8 NÁMĚSTÍ JIŘÍHO Z PODĚBRAD

Montáž leteckých pohledů na kostel
Největějšího srdce páně.

Komentář:

Je to radost vydat se volně po „věžích co zbyly“. Před námi je nejzvláštnější věž kostela, jakou v Praze najdete a je otázka, jestli je to vůbec ještě věž.

Průvodce jde kostelem a tiše mluví na kameru

Průvodce:

Od II. vatikánského koncilu se už nestaví klasické kostely typu s lodí jako hledištěm a kněžištěm jako jevištěm. Moderní kostely jsou například centrální, jako tento kostel nebo kruhové s kněžištěm uprostřed.

Průvodce stoupá do věže

Komentář:

Plečnikův kostel Největějšího srdce Páně uprostřed Vinohradského náměstí Jiřího z Poděbrad byl vysvěcen roku 1932. Podle znalců je to nejvýznamnější sakrální stavba 20. století na území Čech. Navrhl jej slovinský architekt Josip Plečnik. Předlohou mu údajně byla Noemova archa plavící se bezpečně po moři. Jde o osobitou směs antikizující starokřesťanské basiliky s egyptskými a byzantskými vlivy. Podle původního záměru měl být kostel ještě obklopen sloupovím.

Ve 22 metrů široké, 4,5 metrů tlusté a 36 metrů vysoké věži bylo v roce 1932 vysvěceno šest zvonů u dílny Rudolfa Manouška:

zvon Nejsvětější trojice,
zvon Srdce Páně,
zvon Maria,
zvon Jan Nepomucký,
zvon Svatá rodina a

Průvodce vyjde na ochoz pod štítem

zvon umíráček.

Ten jediný přežil rekvírování II.
světové války.

V roce 1992 ulila rodina Manouškova
ze Zbraslavi dva nové zvony: zvon
Srdce Ježíšovo a zvon Maria.
Tři zvony tedy stále chybí...

Průvodce:

Vystoupal jsem až sem, na ochoz pod
štítem. Podívejte se jaké pohledy na
Prahu se vám odtud nabízejí.

Ale nás jako vždy zajímá zda se lze
vystoupat ještě výš?

**DÁL IMPROVIZACE PODLE
SITUACE.**

OBRAZ 9 ZÁVĚREČNÁ MONTÁŽ

Montáž leteckých pohledů na město a věže.

Komentář:

Fotografovat a natačet pražské věže je práce bez konce. Stačí popojít pár kroků po některém z okolních kopců, stačí vystoupat na sousední věž a seskupení střech, domů a věží je zase úplně jiné.

Praha byla milionkrát nafocena a nafilmována a jistě ještě i milionkrát bude. Ale nikdy se neokouká. Čím to je? Velkou zásluhu na tom mají právě pražské věže. Fungují jako ty staré lamelové obrazy na které jste se mohli dívat zleva, zpříma a zprava a pokaždé jste viděli jinou tvář. S tím rozdílem, že Praha vám nabízí nekonečné množství míst a úhlů pohledů. Vzdejte to! Na Prahu a její věže se nikdy nevynadíváte!

Do montáže pohledů na pražské věže se vylnou závěrečné titulky:

Viděli jste seriál
PRAHA, MĚSTO VĚŽÍ

provázel Viktor Preiss

námět a scénář:

Bedřich Ludvík

dramaturg:

Milan Vacek

odborný poradce:

arch. Milada Vršecká

autor děkuje:

.....

.....

zvuk:

XY

ústřední píseň složil a zpívá:

Bedřich Ludvík

aranžmá písni:

(ústřední píseň)

Nad městem jsou věže

Tyčí se nad námi

My žijem při zemi

Věže jsou s hvězdami

Ještě že věže jsou

Že nad námi stojí

Pozvednou k nebesům

Ty z nás kdo se bojí

A pak u nohou ti leží

Praha, město věží

Jan Jirásek
střih:
Věra Flaková
kamera:
Pravoslav Flak
režie:
Bedřich Ludvík
Vyrobilo
Centrum publicistiky,
dokumentaristiky a vzdělávání
© 2007

*At' prší či sněží
Stoupejme do věží*

*Do věží ke zvonům
K jejich mocným tónům
Do věží vzhůru k lidem
Jímž je věž osudem*